

Co dělat a na co nezapomenout

Praktická příručka pro pozůstalé

Úmrtí blízkého člověka je náročnou životní situací. Abychom vám toto těžké období ulehčili, přikládáme několik informací a doporučení, jak bezprostředně po úmrtí postupovat při zařizování pohřbu a dalších záležitostí.

Zároveň vám nabízíme i osobní podporu a pomoc. Prostřednictvím našich pracovníků a kaplanů nabízíme čas a prostor otevřeně si promluvit o vašem zármutku, trápení, pocitech a starostech.

Desatero rad pro pozůstalé

1. Zapojte se do přípravy pohřbu.
2. Hovořte o zemřelé osobě.
3. Dejte vědět ostatním blízkým a dovolte, aby vám pomáhali.
4. Zachovejte, pokud možno, normální režim.
5. Snažte se o to, aby vaše strava byla hodnotná.
6. Posuďte, zda váš zdravotní stav nevyžaduje péči lékaře.
7. Dovolte si truchlit.
8. Udělejte si čas na truchlení.
9. Dovolte si zlostné pocity.
10. Nebojte se (nestyd'te se) vyhledat pomoc.

Kontakty

Poradna pro pečující

T: 730 190 733

E: poradna@diakoniev.m.cz

Koordinátor paliativní péče v domově se zvláštním režimem

T: 607 651 967

Objednání a projednání pohřbu

- Výběr pohřební služby je výhradně záležitostí pozůstalých, a to již v den úmrtí.
- Kontakty na pohřební služby najdete na internetu nebo vám jejich přehled předloží naši pracovníci.
- Zástupce vybrané pohřební služby kontaktuje naše zařízení a domluví si převzetí těla zesnulého.
- Připravte zemřelému šaty, v nichž bude pohřben či vystaven v rakvi (prádlo a vrchní oděv, nikoli obuv, vhodné jsou přírodní materiály). Smuteční šat se předává pohřební službě, pokud jste si předem nedomluvili oblékání zemřelého s personálem zařízení.
- Pokud si to budete přát, může za vás pohřební služba vykonat většinu dalších úkonů. Pohřební služba vám pomůže s výběrem pohřebního obřadu, smutečního oznámení, výběrem rakve, květin, hudby, s pohřbením, nájmem pohřebního místa, urnou, atd.
- Při vyřizování pohřbu je potřeba předložit občanský průkaz a průkazku zdravotní pojišťovny zemřelého, rodný a oddací list zesulé osoby (je-li k dispozici), fotografii zemřelého na parte nebo k vystavení v obřadní síni. Je třeba také přeložit občanský průkaz nebo pas objednavatele pohřbu.
- Pohřební služba předloží při projednávání pohřbu předběžnou kalkulaci. Počítejte s přiměřenou zálohou či platbou předem.
- Za přiměřené náklady spojené s pohřbem odpovídá dědic do výše ceny nabytého dědictví zůstavitele. Je-li dědiců více, odpovídají za náklady pohřbu podle poměru toho, co z dědictví nabyli.

Jednání s úřady

Vystavení úmrtního listu

- Úmrtní list vystavuje matrika v místě úmrtí (Městský úřad Valašské Meziříčí, Soudní ul. 1221) do 30 dnů. Předání podkladů pro jeho vyhotovení (především občanského průkazu, rodného listu, oddacího listu a listu o prohlídce zemřelého) zajišťuje pohřební služba.
- Úmrtní list matrika zasílá doporučeně na adresu objednavatele pohřbu. Pokud objednavatel pohřbu není přímým příbuzným, zůstává originál uložen na matrice, která může vydat opis z matriky úmrtí.

Oznámení úmrtí na příslušné úřady

- Matrika oznamuje úmrtí zdravotní pojišťovně, České správě sociálního zabezpečení a také příslušnému soudu podle místa trvalého bydliště zemřelého, který zahájí pozůstalostní řízení.
- Zastavení vyplácení důchodových nebo nemocenských dávek se pozastavuje automaticky.
- Doklady zemřelého je potřeba odevzdat na příslušné úřady v místě bydliště zemřelého:
  - průkaz zdravotní pojišťovny na příslušnou pobočku pojišťovny,
  - cestovní pas na odbor evidence obyvatel, občanských průkazů a cestovních dokladů, oddělení pasů a víz,
  - řidičský průkaz na dopravní inspektorát.
- Vojenskou knížku není potřeba předkládat zpět ke Krajskému vojenskému velitelství.

Přepis změny stavu v občanském průkazu

- Tuto změnu provádí oddělení osobních dokladů na obecním úřadě v místě trvalého bydliště.
- Nový občanský průkaz bude vystaven do 30 dnů.
- K vyřízení potřebujete váš průkaz totožnosti a úmrtní list.

Pozůstalostní řízení o majetku zemřelého

- Do 1 měsíce bude objednatel pohřbu kontaktovat notář v zahájení pozůstalostního řízení. K vyřízení dědického řízení budete notářem vyzváni písemně.
- Notářem budete vyzváni k předložení faktury z pohřební služby, dokladů o zaplacení pohřbu, ostatních nákladů spojených s pohřbem, úmrtního listu a svého občanského průkaz.
- Převody majetku, nemovitostí, bankovních účtů, vkladních knížek auta apod. se provádějí až po skončení dědického řízení.

Sociální pomoc

Pracovní volno

- Při zařizování pohřbu máte nárok na poskytnutí pracovního volna s náhradou mzdy, podle Zákoníku práce a nařízení vlády č. 108/1994 Sb.
- Na pohřební obřad máte možnost čerpat pracovní volno s náhradou mzdy nebo platu. Potvrzení pro zaměstnavatele o vyřizování pohřbu či účasti vydává pohřební služba.
- Při úmrtí manžela, manželky, druha, družky nebo dítěte čerpáte 2 dny volna a 3. den na účast na pohřbu. První den čerpáte k účasti na pohřbu rodiče, sourozence, rodiče a sourozence manžela(ky), jakož i manžela(ky) dítěte nebo manžela(ky) sourozence a další den pokud obstaráváte pohřeb těchto osob. Na nezbytně nutnou dobu, nejvýše 1 den, máte právo k účasti na pohřbu prarodiče nebo vnuka nebo prarodiče manžela(ky) nebo jiné osoby, která sice nepatří k uvedeným osobám, ale žila s vámi v době úmrtí v jedné domácnosti a další den pokud pohřeb obstaráváte.

Pohřebné

- Na tento sociální příspěvek, který má pomoci uhradit náklady spojené s pohřbem, máte nárok jedná-li se o pohřeb nezaopatřeného dítěte nebo rodiče nezaopatřeného dítěte.
- Dítětem se myslí osoba ve věku do 26 let, která sama nezískává prostředky k vlastní obživě. O příspěvek se žádá na úřadu práce.

Důchod

- Úmrtím zaniká nárok na důchod.
- Důchody se ale vyplácejí dopředu, proto jestli máte ještě na důchod nárok, je potřeba vědět den splatnosti. Pokud si zemřelý nestihne důchod vyzvednout, tento spadá do dědického řízení.

Příspěvek na péči

- Pokud zemřelý pobíral či jen požádal o příspěvek na péči, oznamte jeho úmrtí písemně do 8 dní na příslušném úřadu práce.
- Pokud žadatel zemřel ještě před přiznáním příspěvku na péči, ale bylo provedeno sociální šetření, nárok na výplatu přechází na osobu či instituci, která žadateli poskytovala sociální péči.

Pozůstalostní důchod

- Důchody vdovské, vdovecké a sirotčí náleží manželce, manželovi nebo nezaopatřeným dětem. Vdovský (vdovecký) důchod se vyplácí po dobu 1 roku od smrti manžela (manželky).
- Vdova nebo vdovec má nárok na důchod, jestliže zemřelý/á pobíral(a) starobní nebo invalidní důchod, ke dni smrti splnil/a podmínku potřebné doby na nárok na invalidní důchod nebo ke dni smrti splnil/a podmínku nároku na starobní důchod, případně zemřel/a následkem pracovního úrazu.
- K vyřízení pozůstalostního důchodu je potřebný nový občanský průkaz se změnou stavu žadatele, úmrtní list zemřelého, oddací list, důchodový výměr zemřelého a pozůstalého – pokud je sám důchodce, rodné listy osiřelých dětí (u sirotčích důchodů). Pokud zemřelý nepobíral důchod předkládají se doklady o studiu, vojně, péči o dítě, zaměstnání či evidenci úřadu práce.
- Žádost o důchod mohou pozůstalí podat i později, a to se zpětnou platností až 5 let.
- Po uplynutí 1 roku máte nárok na vdovský a vdovecký důchod, pokud pečujete o nezaopatřené dítě do 26 let; pečujete o dítě, které je závislé na péči ve 2., 3. a 4. stupni závislosti; pečujete o rodiče nebo rodiče zemřelého, žijící s Vámi ve společné domácnosti a jsou-li závislí na péči 2., 3. a 4. stupně; jste invalidní ve 3. stupni, dosáhli jste věku nižšího o 4 roky než činí důchodový věk, neuzavřete nové manželství.
- Vše se vyřizuje na příslušném OSSZ dle místa bydliště zemřelého.

Účty, pojištění, smlouvy

Bankovní účet

- Bankovní účet v bance úmrtím majitele nezaniká. Banka jej ale zpravidla zablokuje až do skončení dědického řízení.
- Vše ale záleží na podmínkách konkrétní banky a smlouvy. Proto raději banku kontaktujte a potřebné údaje ověřte.

Pojištění

- Pojišťovně je skutečnost o úmrtí potřeba doložit úmrtním listem, a to co nejdříve.
- Je potřeba pamatovat na lhůtu, která je potřeba pro výplatu u životního nebo úrazového pojištění, aby nebyla promlčena.

Mobilní telefon, internet, TV, rozhlas

- Pokud si chcete ponechat telefonní číslo zemřelého, je třeba převést účastnickou smlouvu na nové jméno. Pro převod je potřeba doložit úmrtní list.
- Pokud číslo nechcete, je na základě vaší žádosti po předložení úmrtního listu zrušeno, a to bez čekání na ukončení dědického řízení.
- V případě úmrtí nemohou operátoři žádat po dědicích zaplacení pokuty za předčasně ukončenou smlouvu.
- Pro zrušení internetového připojení, resp. převedení smlouvy na jiného účastníka, kontaktujte poskytovatele, u kterého je smlouva pořízena.
- Poplatek za TV a rozhlas lze odhlásit na internetovém formuláři na stránkách České televize a Českého rozhlasu, pokud byl poplatek placen SIPO, tak na pobočce pošty.

Energie, plyn, voda

- Poskytovatelům energií a vody, u kterých jsou smlouvy o dodávkách uzavřeny, je potřeba skutečnost o úmrtí oznámit.
- Případné přeplatky či nedoplatky budou řešeny v dědickém řízení.
- Pro přepis na jinou osobu není nutné čekat na ukončení dědického řízení, stačí vyplnit čestné prohlášení, ke kterému doložíte úmrtní list.
- Pro přepis potřebujete občanský průkaz, úmrtní list, bankovní spojení, případně SIPO, a poslední vyúčtování elektřiny.
- Převod smlouvy o dodávce vody se provádí v případě, že bydlíte ve vlastní nemovitosti.

Vydání podpořil Abakus - nadační fond zakladatelů Avastu.
Vydala: Diakonie Valašské Meziříčí, Žerotínova 1421, 757 01 Valašské Meziříčí
Grafická úprava a sazba: Mgr. Jakub Vémola | Tisk: Grafia Nova, s.r.o.

Truchlení

Období intenzivního zármutku a truchlení po smrti blízkého člověka je pro všechny zúčastněné velmi bolestné. Nastává nelehké období, kdy si musíme zvykat na řadu změn bez přítomnosti zemřelého. Prožíváme smutek, strach, nejistotu, beznaděj, někdy i vztek.

Nebojte se dát průchod emocím, sdílejte své pocity, mluvte o vašem zármutku, vzpomínejte na prožité, vzpomínejte nad fotografiemi, nebraňte se být v duchu s vašimi milovanými, zkuste hledat útěchu ve víře. Každý truchlí po svém, nejsou na to žádná pravidla ani normy.

Časem začnou vzpomínky blednout, zármutek otupovat. Přesto nás občas přepadne splín a smutek: na Vánoce, narozeniny, výročí. Tomu se neubráníte. Postupně zůstane to silné a krásné. Až se dokážete se smutkem v srdci usmát a s láskou pomyslet, pak truchlíte správně, dospějete do stadia smíření.

**Pomoc má
mnoho tváří**

www.diakoniev.cz